

Szerkesztőségi iroda

Sepsi-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
a lap szellemi részét illető
kérdések küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.
A „Háromszéki háziipar-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lapken-
tint kétszer: —
csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 ft — kr.

Fél évre . . . 3 ft — kr.

Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.

Műveltségdíj: —

3 hasábos petit-sorát, vagy

annak helyéért 6 kr.

Bélyegdíj külön 30 kr.

Nyitlár sora 15 kr.

A lapok Andrassy utódjáról.

A krízisről alig van valami feljegyezni valónk, kivéve Csernátont Lajosnak egy „sejtelmét” Andrassy Gyula gróf utódjára s a visszalépő külügyér várható magatartására vonatkozólag. Csernátont, a ki nem szokott támpontok nélkül sejtgetni, azt „sejti”, hogy Károlyi Alajos gróf, londoni nagykövetségünk lesz a külügyminiszter, mi, — ha teljesül talán, annál meglepőbb lesz bizonyos körökre nézve, minthogy a Hoffmann báró jelöltségéről szármaló hírt éppen ma kezdték „megerősíteni”. A mi Andrassy gróf legközelebbi magatartását illeti, arról Csernátont azt hiszi, hogy a gróf elfoglalja helyét a felsőházban, bemegy a delegációba — s tagja lesz a szabadelvű pártok körének s megjelen hazánk közéletének minden terén, de nagyobb akciót nem fog kifejteni s pártvezéri állásra nem adja magát. Különben adjuk át a szót magának Csernátonnak:

„A lapok — ugymond — részint udvarlásból részint pártzempontból — annyi nevet jelöltek ki a fejedelmi kinevezés alá, hogy tán szabad nekem is megnevezni valakit. Én azt hiszem, hogy gróf Károlyi Alajos, londoni nagykövetségünk lesz az új külügyér. S ha ezen sejtelmem nem csal, akkor gróf Andrassy Gyula utódja egy olyan államférfi lesz, a ki neki legbensőbb barátja s a ki iránt ép oly bizalommal viseltetik Magyarországon, mint a minőt kiérdemelt ő felségétől szolgálatai által, a német és angol udvaroknál. Lehet, hogy sejtelmemet csak óhajtsom sugallni, de meg vagyok győződve, hogy a többi kandidátusokról csak a sajtóban volt szó, vagy legfeljebb is még azoknál, kik „jelenleg irányadó személyiségek”, a „Pesti Napló” főmunkatársa előtt Bécsben. Hihető, hogy a kinevezés megtörténik még e héten. — S midőn az új külügyér elfoglalja helyét, akkor aztán kinevezve lesz királyunk oldala mellé a feledhetetlen báró Wenckheim Béla utóda is, a ki — egy másik sejtelmem szerint — aligha nem báró Orczy Béla.

„És gróf Andrassy Gyula? Vajjon nemcsak tárczájától válik, hanem a politikától is? Az „Előlenő” már addig kifejezést ez iránti nézetének pár

nappal ezelőtt és ma is. És ezen nézetét alaposnak tartom én is. Hogy gróf Andrassy Gyula berohanjon a mi gyönyörűségei pártállapotaik szenvedélytákos küzdelmére: azt, én részemről, nem várom, — mert józan eszem azt mondja, hogy ha volna egészsége és idege az ilyen tusára, akkor nem kérte volna felmentését a külügyérség alul. Szerintem a nemes grófot lesz igenis szerencsénk hazánk közéletének minden terén tisztelni újból, de nem a dulakodás, hanem a pihenő tevékenység végett. Ott lesz, kétségtelenül, a főrendiház üléseiben; és ott a delegációban is, hol még helyt akar állani alkalmasint a külpolitikára vonatkozó s őt is illető interpellációk előtt. És bizonyára lesz szerencsénk hozzá úgy is, mint az országgyűlési szabadelvű pártkörnek legfiatalabb, de szép tapasztalással bíró tagjához. De mindezt tenni fogja azon nyugodalommal, melyet a nagy felelősség terhével való becsületes megszabadulás szerez meg — s a melyhez erősítőleg fog járulni a tisztességesen gondolkodó magyar emberek igaz tisztelete iránta, mint azon férfiu iránt, ki nemzetünknek diszére volt az egész művelt világ előtt s a ki a lehető legnehezebb viszonyok közt sem veszítette el ítéletképességét a monarchia érdekeinek háboru nélküli megvédésére.”

A „Standard” bécsi levelezője következőképen ír:

„Egy kétségbevonhatatlan „tekintély” részéről nyert közleménye szerint, az uralkodó gasteini találkozója maradandó befolyású lesz a két fejedelem barátságára s egyszersmind e találkozóztól fog datálódni Ausztria Magyarország világos, határozott keleti politikája, melyet Németország teljesen helyesel. E politika célja a Balkánfélszigeten szilárd és állandó pozíciót foglalni, a mi Andrassy vonakodása miatt eddig meg nem történtetett.

Németország lemond minden ellenséges indulatról Ausztria-Magyarország ellen s egyszersmind végképlejt az osztrák német tartományok annexiójának gondolatát. „Ausztria császára” viszont feladja a német egység bolygatását s e helyett keleten keres aequi valent, Románia, Szerbia, Bulg-

ria és Montenegrónak kereskedelmi szövetségbe vonása által, a mi később egyébbé is fejlődhetik.

Mivel e politikát az osztrák-németek és a magyarok ellenzik, Andrassy nem akarta végrehajtani. — Ezért megy Andrassy s jutnak a szlávok tulsulyra.”

A szegedi második választókerületben Kállay Ödön halála miatt, új választás lesz. Mint az „Egyetértést” értesítik, Tisza Lajos szegedi kir. biztos felkérte a biztos tanács kormánypárti tagjait, hogy a választási küzdelemben való avatkozást gondosan tartózkodjanak. „Nem szeretném — ugymond — azon szemrehányást hallani, hogy a kormány Szeged szerencsétlen helyzetének felhasználásával törekedett olyan kerületben tért foglalni, mely mindig a függetlenségi párthoz ragaszkodott.”

Ez eljárást részünkről is helyeseljük.

A belgrádi hivatalos lap aug. 21-én a következő kommunikát közli:

„A bécsi „Presse” a legnagyobb ellenségeskedéssel viseltetik egy idő óta Szerbia iránt és a szerb érdekek iránt. Minden alkalmat fölhasznál hazáknak gyűlöletét és rendszeres módon való megtámadására a nélkül, hogy válogatás volna a fegyverekben.

E lap magatartásának magyarázatát csakis abban találhatjuk, hogy valami Djourkovitch, egyik szerkesztője e lapnak, pénzrel kívánta nem régen megjutalmaztatni a „Pressének” kedvező magatartását a szerb kormányval szemben.

A fejedelem kormányának nem tartván szükségesnek, hogy fizetett tollakkal dicsekedtesse és helyeseltesse loyális és hazafias tetteit, Djourkovitch insinuatióját természetesen visszautasította. Mint, hogy pedig most arra használja föl ez ember a bécsi lapban elfoglalt állását, hogy a tisztes sajtóban szokatlan módon boszulja meg magát Szerbián, a belügyminiszter kitiltotta Szerbiából a bécsi lapot.

Pérából értesül a „Presse”, hogy Mahmud Nedimek miniszterrel való kinevezését véglegesen elhatározták. Mahmud Nedim egyelőre a közmunkaügyi tárczát fogja elvállalni, de hivatalosan csak a most megkezdődött négy hetes Ramazan ünnep befejezése után fogják őt kinevezni.

Konstantinápolyból jelenti a „Deutsche Zeitung” aug. 18-áról:

TÁRCA.

Prolog.*)

„Fluctuat nec mergitur!”
Jelige Páris városa címerén

Páris, szemfénye az egész világnak,
Egy büszke gályát visel címerül.
Melyen, habár rá bős hullámok vágának,
Ez áll: „Hánykódkál, de el nem merül!”
S bár e merész szót meghazudtolandó,
Örömmel kelt föl a sors tengere —
Tört, mi törékeny, elhalt, mi halandó —
De győzedelmet rajta nem nyere.

Megóvta sors hullámok ellenében
Mindenható erő: a szeretet!
A büszke gályát ez tartotta éppen
Haragvó tenger habjai felett.
S ha Franciaország a népek kehle,
A melyben egy világ érzelme forr —
Páris, a szív lenni, érezni teremtvé:
Mi fáj mindegyik népnek, hol s mikor!

S e szívbe Isten annyi lángot önte,
Annyi szerelmet, nagy erényt, hitet,
Hogy egy világra áradott belőle:
Népek nyerék attól eszméiket
A szabadságról, hirről, hősiségről,
S mint forrás, melyből folyam folyó fakad:
Nem hogy szegényül szétömlő értől,
De még üdőbb, nagyobb és gazdagabb!

E szív megérzé népünk vaszedelmét
S részvét melegjét árasztá reánk;
Jobbját nyújtotta, rokonszenve teljét;
Örökre büszke lesz reá hazánk!
Ott sirt velünk Szegednek baltorsában,
Megérté: sorsa mily szörnyű setét,
Es e nyomor-okozta éjszakában
Világul gyújtá föl: művészetét!

Nagy, büszke szó ez: francia művészet!
Minden nemes szív feldobog reá,
Ki hallá, látta, mint ki napba nézett,
Képt nem veszti el soká, soká! —
Egy fényes templom, népek Pantheonja.
Minden oltárny egy lángelme benn,
A népeket csodás körébe vonja,
Imádni és csodálni végtelen!

S hogy értünk égett a nagy oltár lángja,
Szentebb nekünk talán, mint ezelőtt;
Eddig csak fénye áradott hazánkra,
Most áldó melegét is érezzük.
E testvér-lángot szívólv viszonzni
Tán művésztünk fénye nem elég;
Azért sietünk ez oltárra hozni
Szeretetünknek egész melegét:

Mert „hanyatlak bár s nem merül” a gálya,
S a vész nem dönti meg a nemzetet:
Főlkel a tenger viharos dagálya
S szörnyű sors ül az „arrogante” felett.
S mi megmutatjuk, szívünket kitárva,
Hogy, ha e népből a viharba vész
Csak egy család, — egy gyászos özvegy, árva,
Nekünk csak oly kedves, mint az egész.

A népek szellemének szövetsége
Ez, rokon, testvéri szeretet,
Ebben ver gyökeret a nagyság, béke,
Az istenáldás két nemzet felett. —
E rokonérzés legyen büszkeségünk,
A mely megálljon mindig emberül,
Így bármely zajgó tengerekre érünk,
Hajónk „bár hanyatlak, el nem merül!”

Dr. Várady Antal.

A matróz hitvese.**)

Naphosszat ül a pusztasziirtfokon,
Az Oczeánt vizsgálja mereven.
Barát nem háborítja, se rokon, —
Míg lelke tovább száll a tengeren.
Mindegyre vár és könnye egyre hull,
Reményeit a kétség tépi szét,
Lábánál kis fia gondatlanul
Meri kagylóval a tenger vizét.

A férjét várja; — nem vár kincseket;
Füllérből kenyerre jó ha jut
Nem vár a közműtről egyebet,
Csak őt magát, ha briggje révbe fut;
Csak egy könnyű, mit az öröm fakaszt;
Csak egy csókot, mi lelkét hozza meg ...
S a dusnak hagyja, meghajlatlan, azt,
Mit a kalmár vihartól remeg.

Vár ... vár soká ... de mind hiába vár! ...
Nem tér meg ő, a messze költözött ...

*) Szavalt a Arrogante-árpépfőlyen Márkus „Emilia k. a.

** Szavalt francia nyelven Helvey Laura k. a.

„Kétségtelen, hogy Oroszország domináló befolyást gyakorol a portának a görög-kérdésben követett magatartására. A francia nagykövet minapelt hosszabbban értekezett Szafet pasával, és diplomatai körökben tudni hiszik, hogy a nagykövet Waddington várakozásait minden tekintetben kielégítő jelentést küldhetett Párisba. A nagykövet másnap ismét volt Szafet pasánál, és a leghatározottabban állítják, hogy Szafet pasa az a fordulatot szakította felbe a beszélgetést, a mely most is a görög-kérdés körül forgott, hogy ő annál kevésbé vághat elébe a szultán végleges elhatározásának, mert ő felsége legujjabban kijelentette neki, hogy ő (a szultán) semmiféle pressiót sem tűr Görögországtól, a mely megsértendő bírdalmának méltóságát, mert azon szilárd meggyőződést szerzette, hogy a tekintélyhez és jogához való ragaszkodás több európai nagyhatalom beleegyezésével találkozik. A szultán ezen nyilatkozatának megvilágosítására szolgált az, hogy a görögök követelése, nevezetesen Franciaországnak szilárd beavatkozása ezen ügybe, élénk sürgönyváltás tárgyát képezte a porta és a pétervári török nagykövetség közt, és a diplomatai körökben az a nézet uralkodik, hogy a tegnapi Pétervárról érkezett sürgöny indította a szultánt ezen föltűnt nyilatkozatra Szafet pasával szemben, mert a szultán és Szafet pasa beszélgetése után egy órával értekezett a miniszter a francia nagykövettel.

Az erdélyi ev. ref. tanároknak szíves üdvözlét!

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. aug. 23-án.

Az erdélyi ref. egyházkerület gymn. tanárai rendez évi értekezletüket városunkban tartják meg. A gyűlés e hó 24-kén, vasárnap veszi kezdetét, melyre kedves vendégeink ma érkeznek meg. Legyenek városunk kebelében melegen üdvözölve!

Fontos teendői lesznek a tanári értekezletnek, nagy horderejű kérdések tűzött ki tanácskozása tárgyául, melyek egy szakképzett, tekintélyes testület által bizonyára helyes megoldást nyernek.

Erdélyrészi ref. tanodáink már a múlt időkben is jelentékeny szerepet játszottak; a lezajlott politikai áramlatok elismultak felettök a nélkül, hogy megrendítették volna őket. Autonomiájuk bevezetetlen sánczai mögött erős fegyverekkel védelmezték a magyar alkotmányosságot, a nemzeti műveltséget a klasszikus tudományosság védbástyáit. És ez a harc, a szellem harca felülemelte református tanodáinkat elnyomóiknak. A szellem világa kisugárzott a tanodákból, rajtuk nem vehetett diadalmat ellenség keze, mert együtt küzdöttek a tudomány mellett a nemzeti, magyar alkotmányért minden időben.

Letűnt idők, lezajlott harcok! Ma csendes idők lettek. Nem zavartuk ma a tudomány munkáját politikai háborúk, ma harcol a tudomány és a harc áldást hoz mezeinkre, béke-olaját tűz a hajlékok falaira, megáldja a szorgalmas családpát tudomány szerető gyermekekkel, megtölti a hazát, hazát szeret, hazáért lelkesülni tudó ifju nemzedékekkel...

Fontos feladata van ma a tanári testületnek.

Legyenek a szív melegével legforróbban üdvözölve városunkban!

Isten hozott benneteket! Áldott legyen munkátok, melyet a haza és a tudomány érdekében nálunk végeztek!

Legyetek üdvözölve!

A víz sima, üres a láthatár...
Csak egy sorály long a hullám között.
Az aszszony arca egyre fölragyog...
Fél örületben felsikolt: hajó!
A gyermek hallja és szintén gagyog:
Hajó!... a szirt is vissza zeng: hajó!...

Ölébe kapja játszó kis fiát,
A szirtfokról a révbé lerohan.
Megszánja mind, ki hallja, hogy kiált
„Hajót” a megbomlott boldogtalan.
Kit ő ohajt, kit lelke visszavár,
Ot várja az, a tenger mélyiben
Elsülyedett... mindenki tudja már,
Csak ő nem tudja: férje hol pihen.

És egyre vár a pusztá szirtfokon:
S az Özvegyt vizsgálja mereven.
Barát nem háborítja, sem rokon, —
Mig lelke tovaszáll a tengeren.
Mindegyre vár és könnye egyre hull,
Reményeit a kétség tépi szét.
Lábánál kis fia gondatlanul
Meri kagylóval a tenger vizét

Erdélyi Béla.

Az erdélyi ev. ref. közéleti tanári értekezletének napirendje.

Az értekezlet kezdetét veszi Sepsi-Szentgyörgyön 1879. augusztus 24-én.

1) Az értekezlet tagjai aug. 23-án a délutáni vonattal Földvárra érnek, onnan iskolánk pártfogó által önként felajánlott kocsikkal S. Szentgyörgyre szállítattak, elszállásoltatnak.

2) 24-én d. e. 8 órakor a tanoda nagytermében előtervezet tartatik a tanácskozási tárgyszorozat megállapítására. 10 órakor az értekezlet tagjai testületileg a helybeli ref. templomba mennek isteni tiszteletra, ennek végeztével tisztelő látogatásokat tesznek. Délután 3 órakor a tanoda helyiségeinek, könyvtárának a gyűjteményeinek, folyóiratok a város területén lévő egyéb intézeteknek, nevezetességeiknek megtekintése.

3) 25-én d. e. 9 órakor a tanoda nagytermében az értekezlet ünnepélyes megnyitása s folytatása. D. u. 1 órakor közebed a városház dísztermében. (A közebedben az értekezlet tagjai a tanodai előjárásig vendégei lesznek. Az értekezlet tagjain kívül résztvenni kívánók ebédjükért mérsékelt díjt fizetnek. Azon t. urak, kik ezen közebedben részt akarnak venni, tisztelettel kéretnek, szíveskedjenek neveiket a tanodai igazgatóság irodájában d. e. 9 óráig előjegyeztetni.)

D. u. 5 órakor az értekezlet tanácskozásiat tovább folytatja.

Esti 9 órakor Pál István vendéglőjében vacsora.

4) 26-án d. e. 8 órakor a tanácskozás tovább folytatódik. D. u. 1 órakor közebed. Ebéd után a tanácskozás tovább folytatása.

5) 27-én d. e. 8 órakor az értekezlet ünnepélyes bezárása.

A rendező bizottság.

Post festa.

— aug. 21-én.

A „saison morte” nemcsak társadalmi életünkben állott be, grassál a nevelés-oktatásügy terén is, különösen mostanában s főként nálunk. Én már több ízben szólaltam fel a lapok hasábjain nevelésügyünk érdekében, többször hallattam kiáltó szavaimat s mindannyiszor elhangzottak a pusztában. Sajnálom. Hiába szóltam az érvek meggyőző erejével, hiába mutattam rá a guny fegyverével bajainkra: mégis csak hallgatás lett rá a válasz, süket füleknek beszéltem, falra hántam a borsót.

Sürgöttem a tanítótestület közgyűlése megtartását két év óta és az intéző körök még csak azt sem tették meg, hogy indokolták volna pár szóval is bár, annak mind e mai napig történt halogatását. Pedig, hogy a tanítótestület minden évben legalább egyszer gyűlést tartson, erre miniszteri szabályrendeletünk van. Nem tettük meg. Sok korszerű kérdéseink vártak megoldásra s mi hagytuk szépen megoldatlanul, még csak annyit önértet sem volt bennünk, hogy testületileg tudomást szereztünk volna a most megindult tanügyi mozgalmakról. Hagytuk szépen elközeledni a III egyetemes tanítógyűlést s engedték lefolyni, elmúlni, a nélkül, hogy csak hederítettünk volna is rá valamit.

Bizony, bizony, nem szép dolog ez!

Én annak idejében jókor figyelmeztettem rá az illetőket s nem lett semmi eredménye. Most feltettem magamban, hogy hallgatni fogok: hátha mások nálam nélkül is munkához fognak. Nem történt meg. Eljött a „Magyarországi tanító egyesületek szövetsége” alakulógyűlésének ideje a nélkül, hogy mi érdemesnek tartottuk volna reflektálni rá. Tudomást sem vettünk róla.

Pedig annak a gyűlésnek igen nevezetes tárgyai voltak s nevezetes volt már magában véve a szövetség megalakulásának eszméje is. Célja volt a népoktatásügy rendszeresítése, annak a mai létező viszonyokhoz való alkalmazása, a tanítóknak társadalmi színvonalra való emelése stb., melyekre minden tanítótestület köréből küldettek fel véleményes javaslatok, csak tőlünk nem. Minden megye tanítótestülete küldött fel az alakuló gyűlésre képviselőt, csak mi nem.

Ugy látszik, nekünk a szövetség megalakulása vagy meg nem alakulása tökéletesen mind egy; úgy látszik, a népoktatási törvény revisiójának megszüretése nem tartozik fontos teendőnk közé; a tanítók fegyelmi ügyének kérdése csak „bliktri”: szóval, nekünk nincsenek egyáltalában kérdéseink, nekünk nincsenek szükségünk, mert mi hallgatunk.

Szégyen, hogy hallgatunk.

Az intéző körök megszólalhatnak a tette sürgethetnének bennünket is, de nem teszik. Csak

pár évvel ezelőtt Háromszék tanító-testülete impónált s számbavehető szava volt az országban, ma, pár év múlva, oda sülyedtünk, hogy azt sem tudják rólunk, létezőnk-e?

E keserű hangok későn jönnek, csak úgy „post festa”; de vártam, hogy valaki megszólal helyettem s csak azután teszem e szemrehányást, miután látom, hogy alszunk a bűnös semmit nem tevés lusta párnáján.

Egy tanító.

VIDEKI ÉLET.

Brassó, 1879. aug. 20.

Előttöm fekszik a Vautier (Vótyé) féle magán-leánynevelőnek mult tanévi vizsgarendje: gondolkodom... s eszembe jutnak némelyek az intézetről. Kérem a tek. szerkesztő urat, engedjen helyet gondolataimnak becses lapjában.

Vautier k. a. intézete érdekelné fogja a „Nemere” t. olvasóit. Tudommal sokan vannak azok között, kiknek leányaik 2-4 évig abban neveltettek.

Egyszerűség, rend és tisztaság ezen intézet jelzőszava. A növendékek szigorú erkölcsi élete fölött egy érdemeken gazdag, tiszta jellemű, igazi francia, de nemcsak magyar honleány öröködi éber szemekkel. S amaz elvet tapintatos érvényesítése s emez éber felügyelet mellett bizton remélhetni, hogy a növendékek egykor jó anyákká s áldozatkész honleányokká válhatnak. Van még egy igen is megfigyelendő jelenség ezen intézetben: a felekezeti és nemzeti megfésülés virágzása. Van ugyanis a növendékek között róm. kath., ev. ref., görög egyesült és nem egyesült, luth. stb. vallású; vannak magyar, német, román, szász és más nemzetiségűek. S mindezek oly szépen megtérnek egymás mellett; tanulják egymást szeretni; megtanulják, hogy vallás és nemzetiség nem választthatják el az embert felebarájtól. Valóban, ha a serdülő leányok szívében ily nemes virágok nyílnak, várhatni csak, hogy az anyák embert nevelnek gyermekeikből!

A Vautier-féle magán-leánynevelde már 25 év óta áll Brassóban. S egy negyed század elég bizonyítéka annak, hogy ezen intézet mindig megfelelt a várakozásnak. Hány hasonnemű intézet keletkezett itt az idő óta! De mindannyian csakhamar egy-két évi tégdes után eltűntek, lévén az érdekes vezetők inkább üzerek, sem mint nevelők. Vesszen is, a mi roz. Pusztuljon a szédelgők/sárfar tőborra; mert ha valahol bűn galád üzelmeket elkövetni, bizonyára átok az a népnévelés terén.

Vautier k. a. már az 50 es években nyert engedélyt intézetének fentartására s az idő óta halomra gyűlt az iskolalátogatóktól s a városi tanácsból nyert elismerő bizonyítványainak száma. Sőt újabb időkben ngos Réthi Lajos kir. tanácsos ur állami segély ügyében lépéseket is tett az intézet részére. Mindezek pedig csak arról tanuskodnak, hogy Vautier k. a. intézete valóban időszerű s az igényeknek megfelelő. A gondos vezetőnek nem is mulasztotta el mindig képzett szakféraikat alkalmazni a tanítás körül. S míg eképp gondoskodva volt az ő intézetében mindig arról, hogy minden növendék saját anyanyelvén tanulja az egyes tantárgyakat; addig az idegen nyelvek elsajátítása céljából értelmes nevelőnk lettek alkalmazva, kik folyton a növendékekkel társalognak, ezek csaknem észrevétlen jutottak a magyar, francia vagy más nyelvek birtokába.

Tudva van, hogy legujabb időben a népnévelés pegázusa csaknem féktet vesztve rohant előre, mintha évszázadok renyhességét akarta volna helyrehozni. Mindenütt élénk mozgás, gyors változás; nevelés, népnévelés — volt az általános jelszó. Így állván a dolgok, egy iskola sem maradtott meg a régi alapokon: de még a magánintézetek sem maradtak érintetlenül. Egymást érték a miniszteri és tanfelügyelői rendeletek, utasítások. Vautier kisasszony itt is első volt a reformok terén: mindenütt újított, a hol csak lehetett. Eldobta még régi engedélyt is s felcserélte azt egy újjal, minővel minden privát intézetnek birnia kell. Ezen miniszteri engedélynek ide vágó sorait — tek. Koós Ferencz m. kir. tanfelügyelő urnak t. Vautier Henriette intézet tulajdonosához f. é. máj. hó 17-éről keltezett íratából — ide igtatjuk:

„... a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur f. évi ápril hó 10-án 9011. sz. a. kelt magas intézkedésével kegyed már 1854. év óta fennálló ismétlé s továbbképző magán-leánytanodájának további fenntartását engedélyezni méltóztatott...”

Mint a mult tanévi vizsgarendből kitűnik, az intézetben következő tárgyak tanítottak: írás, olvasás, nyelvtan, Magyarország története, világtörténet, költészet, irodalom, földrajz, műtörténelem, természetrajz, természet, számítás. Mint említők, gondoskodva volt arról, hogy a növendékek anyanyelvökön tanulják az egyes tantárgyakat. Ezek mellett közösen tanulják a magyar nyelvet s kinek szándéka van, a német, román, francia, vagy angol nyelvet. Szépírást és rajz szintén tanítottak, valamint zongora is. Kiváló gond fordítottak a női-munkák alapos betanítására, elannyira, hogy bátran elmondhatjuk, miszerint a kívánalmaknak minden oldalról elég volt téve, mit mlgs Cserei

... főispáni titkár ur, mint a vizsgálatra kiküldött, nem is készt kiíjezni.

Fennemlített programot megtekintvén, az elmondottak jutottak eszembe. Végül, egy hiszem most, helyén van, ha a „Nemere” nagyerőmű olvasónak leányai tovább képzésére Brassóban a Vautier-féle növendék lelkismeretesen ajánlom. Ajánlom is!

B. S.

Fürdői levél.

Kovácsna, 1879. augusztus hó.

Ugy hiszem, hogy a t. szerkesztő ur indokoltan tartja rettentő kíváncsiságomat: megláthatni azt a híres fürdő-helyet, a melyről egy alkalommal valamelyik holdkörös azt álmodta, hogy poklokra ment a víze. Valóságos láz vett rajtam erőt, midőn gyakran elképzeltem, milyen lehet az a híres „Pokolsár”. Hogy vágyam hevessége még inkább fokozódjék, véletlenül kezembe akadt egy kis füzet, melyet az előpataki fürdőbirtokosság felajánlására a magyar orvosok és természetvizsgálók 1875-ben Előpatakon és vidékén tartott XVIII. nagygyűlésének emlékére Otróban Nándor és Nagy Gusztáv tudor urak írtak. Ebből a füzetéből a 112-ik lapon olyan tulajdonságát olvastam a híres vulcanicus forrásnak, hogy ha biztosan oda veszek: mégis bele kell tekintenem a „sziklafaló szörnyeteg vészesen tomboló sötét torkába.”

Rajtam is igaznak bizonyult, hogy az előlegesen alkotott képzetek rendesen teljességgel nem felelnek meg a valóságnak. Azt véltem, hogy még füstölög kráterbe, épen a mélységes pokol kapujához jövök, pedig dehogy jöttem. Egy csinos nagyközség tárult fel előttem, az épen hetiváros terjedelmes piac élénk tarkaságban nyüzsgött. A t. felső részében valami deszkafalas építmény vonta magára figyelmemet, nem kis meglepetésemre ajtaja felett tábláról azt olvasom, hogy ez: „Meleg és hideg fürdő” és — ez a — „Pokolsár”. Meg voltam lepetve. Hisz’ én itt semmi rémséges „szörnyeteggel” nem nézek farkasszemmel, még a márgaiszap sűrített barna sár sem ijeszt egy cseppet sem. Csupán azok a roppant nagyságú szén-sav-buborékok, melyek „glubglubglubglub”-ot dudolva emelkednek a vízen át, gyakorolnak az ujjong szemléelő különös hatást. Egy romániai fürdő-vendég olyan gyönyörtelt arccal hentergett benne, hogy magam is szívesen utánoztam volna példáját, ha az alacsony légmérséklet vissza nem tart. A barna víztükör körül levő öltöző szobák, a külön kabinok meleg kádfürdőkkel, egy sereg érkező fürdővendég mind annak bizonyossága, hogy ez látogatott fürdő. Egyik szomszéd utcában másnévű, sárgás barna tükörfürdő, a „Kis pokolsár” szintén látogatott.

Ugy látszik, az egész terület szerfölött forrásdu; a piacon átfolyó patak ugyanis csaknem száz meter hosszúságban perzseg a felfakadó víztől és szénsavtól. A „Pokolsár” közelében kényelmes olvasóterem van berendezve a vendégek használatára, ellátva bőven politikai és mulattató lapokkal. A fürdő egyik nagy előnye, hogy olcsó és így nem csak gazdag emberek használhatják, hanem mindenki, a ki gyógyulni akar. Mert gyógyulni itt valóban lehet. A fürdői krónika nevezetes példáiról beszél a gyógyszernek, különösen idült csuszos bántalmaknál; izületi zsugorok, bőrkütegek, idegbajok bámulatos sikerrel gyógyultak meg itt. A község felső részében — Vajnafalván — egy mást érik a „vasas” fürdők. Színök vasoxyd-oxidtól sárgás. Hülésből származott bántalmaknál kitűnő eredményeyt használnak. Páratlanok tartják e vizeket, különösen mint női fürdők.

Az erdőalján a község legvégén a „Horgász” nevű ivókúthoz kellemes kirándulásokat szoktak rendezni a fürdővendégek, kissé távolabb a Várhegy kínálkozik gyönyörű környékével sétahelyül.

Az ideai nyár igen szépszámu közönséget gyűjtött itt egybe s ha a község igyekszik, hogy a kényelmet és szórakozást a vendégek ne nélkülözzék — a mit előnyösen fog emelni egy jó zenekar: — akkor biztos számíthatni e fürdő jó hírének terjedésére és a mi fő, sok vendégre.

r. l.

Értesítés

A sepsi szentgyörgyi felső népiskolánál a jövő 1879/80-iki tanévre a beiratások f. évi szeptember 1-én és 2-dikán fognak eszközöltetni; a javító, pótló- és felvételi vizsgálatok pedig ugyanazon

3-án tartatnak meg. A rendes tanítás szept. 4-ikén kezdődik.

A szülőknél és gyámoknál figyelemükbe ajánlatik, miszerint idei július hó 26-án miniszteri tanácsos Gönczy Pál ur jelenlétében tartott tanácskozás alkalmával elhatározott, miszerint már e tanév megkezdésével a fennevezett iskola első osztálya mint polgári iskola első osztálya nyitattik meg, a más két osztály marad felső népiskola II. és III. osztályának mindaddig míg a polgári iskola megfelelő osztályai életbelépnek.

A polgári iskola első osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet be:

a) ki legalább 9-ik évét betöltötte,
b) kinek az elemi népiskola negyedik osztálya számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassága van s ebbeli ismeretét e végre kirendelt felvételi vizsgálat (vagy bizonyítványt) után igazolja.

A tandíj egész évre 4 frt, beiratási díj 50 kr, melyek a beiratáskor fizetendők. Szegénységi bizonyítványt előmutató tanulók tandíjmentesek. Vidéki tanulók elszállásolása fölől gondoskodva lesz.

S. Szentgyörgy 1879 augusztus hó 22-én.

Tarczali Endre,
igazgató.

KÜLÖNFÉLEK

A városunkban működő színtársulat f. hó 19-én Szigligeti „Csikós”-át hozta színre. A régi jó népszínmű kerekded előadása s különösen a pusztai népéletet tárgyaló része a közönség teljes meglegedését vonta maga után. Múltán megérdemli Komáromy, hogy Márton (őreg csikós) kitűnő alakításáért elismeréssel legyünk iránta. Kiss Pista (Andris) szép dalaival több ízben zajos tapsra indította a közönséget, mely e miatt itt-ott „szegletes magatartása iránt elnézés-sel viselkedett. Mint kezdőnek, teljes jóakarattal tanácsoltuk, hogy tanuljon szorgalmasan sokat és kímélje hangját a színpadon kívül. K. Nagy Róza személyesítette Rózsát s eltekintve egy kis zavarától, melybe egyik dalának téves intonatioja ejtette, — elég élénken játszott. Zádor a táblabíróit egészenes kommunikával ruházta fel, Szathmáry (Georg) rövid szerepében oly kraxelhuberi dialektust fejtett ki, hogy a közönség alig győzte nevetéssel.

Csütörtökön f. hó 20-án „Egy magyar huszár” káplár Bécsben” került színpadra. Egyike a jobb életképeknek. Irta Kosta K. (Eredeti címe: Ihr Korporal). Két év előtt egyike volt a bécsi „burerek” kedvenc darabjának, a kik alig győzték ujjazni a huszár magyar dalait és Gallmayer kisasszony élénk játéka, kedélyes coupletjeit. Benkó Jolán rokonszenves alakja, könnyed, biztos játéka könnyen megérthetővé tette a magyar huszár (Kiss Pista) gyorsan lámpa gyúlt szerelmét. Kiss Pistánál örömmel észleltük azt a figyelmet, a melyet játéka rá fordított. Óvárné (Rumpelsberg Elsa) főreszes volt az általános darútszág előidézésében; nem is kímélte tapsait a közönség. Zádor (Lampel Gottfried fűszerkereskedő) mérsékelt kommunikával, Szathmáry (Vendelin boltos segéd) pompás humorával, Morvay Ártatlan féltékenységével, Óváry rhapsodistikus „szárvimásával” emelték a darab sikerét. Az est tanusodott arról, hogy néha napján helyén van ebből a genre-ből is mutatni egy-egy ilyen sikerült bohóságot, amár a közönség kitartó közönysége nem nagyon sarkallhatja a jobb darabok színrehozásában Sztupa igazgató urat.

— Zagoni báró Szentkereszt István temetése f. hó 21-én délelőtt 10 órakor ment végbe a vidéki birtokosság és községi lakosság nagy részével mellett. A temetési szertartást Bálint Károly kanonok végezte Kovács esperes, a zagoni és kőrispataki lelkes segédlete mellett. A boldogult saját kívánságára nem a sirboltba, hanem sirkertjébe helyeztetett örök nyugalomra a sirbolt mellé. A temetés után mindjárt megtartott a requiem is. A temetésen láttuk a gyszóló Szentkereszt-házaladon kívül gr. Kálnoky Dénes, gr. Kálnoky Pál és Imre, gr. Nemes János, báró Apor Gábor, Beldi Tivadar, Seethal Ferenc, Maurer Mihály, Rauber István stb. urakat, a megyei alispánt Horváth László m. főjegyző képviselte. Az elhunyt egész vidék előtt tiszteltetben álló férfiú volt, derék hazaí, tősgyökeres magyar ember, minő mai nap ritkaság. Nyugodjanak csendesen porai!

— Tűz volt ismét városunkban múlt csütörtökön. A tűz a libucz-utcában egy festő csúrében ütött ki ismeretlen okból. A rémület annál nagyobb volt, mivel a tűzet erős szél is élesztette s az összezsúfolt zsinályos épületeket mindenki mentet-hetlenségnek hitte. A helybeli tűzoltók azonban gyorsan a helyszínen termettek gyakorlott ügyességgel csakhamar lenyomták a tüzet, mely oly nagy veszéllyel fenyegette a szomszéd épületeket. Ez alkalommal ismét kifejezést adunk ezen derék testület iránti elismerésünknek. Gyors segítségük nélkül ma a libucz-utca nagy része üszkös romokban heverne.

— Szerkesztői üzenetek. „Egy érdekeltnék” helyben: Sajnálattunkra, csak jövő számunk hozhatja. — H. Dózsa Géza urnak Aszód: A mai postával elküldöttük. Az ünnepélyes leírása azt hisszük, később fog érkezni. — K. S. szerkesztő urnak Maros-Vásárhelytől: Tőlünk a lap rendszeresen fog, bizonyosan az ottani postahivatalnál van a hiba.

— Molnár Mihály, sepsiszentgyörgyi róm. kath. lelkész ur áthelyeztetett Borbándra (Fehérmegye) s városunkba az ottani lelkész, Kovács Simon ur tétetett át helyébe. Tiszteendő Molnár Mihály ur, a derék lelkész, nálunk felekezeti különbség nélkül a közbecsülés és tisztelet tárgya volt s bizonyára nincs közöttünk senki, a ki távozását szíve mélyből ne fájtalná. A lelkész ur, ki a nálunk szokásossá vált intrigák méltatlan áldozata lett, f. hó 25-én távozik el városunkból. Kísérje új állomására mindnyájunk szerencsekívánata, kiknél oly kedves emlékeket hagy maga után.

— Az erdélyi ref. tanári értekezlet tagjai ma érkeznek meg városunkba. A szívesen látott kedves vendégeket városunk polgársága látja el; Földváról számos kocsikkal mennek az érkezők és a rendező bizottság általában mindent megtesz arra nézve, hogy a tanárok minél kényelmesebb ellátásban részesüljenek. A mint a hozzánk beküldött programból látható, a tulajdonképeni értekezlet hétfőn reggel kezdődik. Sok érdekes tárgyat közöl elégsz ezuttal felemlítünk, hogy Görög István igazgató ur a helybeli tanoda időszaki történetét olvassa fel; majd tárgyalás alá kerül a ref. középtanodák számára kidolgozandó tanterv is, melyre ezen értekezletből anyagot fog szolgáltatni szakszerű tanácskozásai által. Dózsa Dénes szászvárosi tanár felolvasása is igen érdekesnek ígérkezik: tárgyalatni fog a tanárok özvegy-árva alapja is stb. Jövő számunk részletes tudósítást hoz a gyűlés lefolyásáról. E helyen még egyszer szívélyesen üdvözljük az értekezlet tagjait s ajánljuk a nagy fontosságú gyűlést olvasóink figyelmébe.

— Értesítés. A brassói állami felső leány- és elemi népiskolákban a beiratások aug. 29-étől szept. 2-áig eszközöltetnek. Tandíj az elemi iskolákban 2 frt, a felső leányiskolában 5 frt. A szegénységüket kimutató növendékek tandíj nem fizetnek. Felvételi díj cimen az iskolai könyvtár javára mindenki elemi iskolai tanuló 25 krt, a felső leányiskolai növendék 50 krt fizet. A felső leányiskola I. osztályába felvételt akaró növendékek vagy (bátyegmentes) bizonyítványt kell felmutatni arról, hogy a 6. osztályú népiskolai tanfolyamot nyilvános iskolában törvény szerint elvégezte, vagy pedig felvételi vizsgát kell letennie a felsőbb népiskola alapjául szükséges ismeretekből. A jövő 1879/80. tanévben a felső leányiskola II. osztálya is megnyílik. A tanév szept. 2-án veszi kezdetét. — Ezen iskolákkal kapcsolatban levő vasárnap iskolába a beiratások szeptember második vasárnapján eszközöltetnek. Az igazgatóság.

— Értesítés. „A hosszafutási műmetsző állami felső népiskolánál az 1879/80-dik tanévre a beiratások f. év szeptember 1-én kezdődnek meg a tanítás 8-án rendszeresen meg fog kezdeni. Felvétetnek azon növendékek, kik igazolni tudják, hogy ok az elemi iskolák hat osztályát jó sikerrel végezték. Beiratási díj egyszer s mindenkorra 50 krt. Tandíj egész évre 4 frt. de ha az illető szülő szegénységét bizonyítvánnyal tudja igazolni elegendetik. A vidékről jövő növendékek az intézet helyiségében ingyen lakást kapnak, és gondoskodva lesz a lehetőségig mantól olcsóbb étkezétszóról.

Bede Dániel el. igazgató.

— Andrassy Gyula gr. jellemző. „Ehhez a „Hon a következő adomát közli: Mikor Andrassy, ó felsége kíséretében Szentpétervárt járt, az orosz cár megküldte neki pompás gyémántokkal kirakott emalle festmény arczképét, Andrassy vissaküldte a nagyrértékű ajándékot, azal az izennelt, hogy ha ó felsége, az oroszok csárja egy egyszerű photographiával akarja őt megajándékozni, azt igen nagy becsben fogja tartani, de gyémántokat ő el nem fogadhat. — Gorcsakoff erre azt mondta neki: „Mon chér, vous étes un fou. Telles choses s'acuepent sans dire un mot.” („Barátom, ön bolond! Az ilyen dolgokat szó nélkül szökták elfogadni.”) De Andrassy nem fogadta el s nem is kapott helyette mást.

— Adoma Heineröl. A „Berl. Tagbl.”-ban az elhunyt Kleibernek, volt berlini realiskolai igazgatónak egy barátja egy Heine-adomát közöl, melyben Kleiber is szerepet játszott. Kleiber mint egy 30 év „előtt Párisban folytatta tanulmányait s ott Heinevel is megismerkedett. Bár egymástól nagyon eltű jellemüknél fogva nem fojlódhatott ki közöttük szoros baráti viszony, de azért élénk összeköttetésben álltak egymással. Kleiber egy szép delután meglátogatta Heinet „matrac-szójában”. Heine tudvalevőleg hátrgerincsorvadásban szenvedett, mit az akkori orvosok izzó vassal gyógyítottak Heine épen „forró ülést” tartott, mikor

Kleiber belépett. Kleiber orrát már az előszobában megüté valami furcsa szag, melyet a berliniek pörkölt szagnak neveznek. Mikor Heine Kleibert tágra nyílt orrlukakkal, szimatolva látta belépni, daczára óriási fájdalomnak így szól hozzá: „Jónapot kedvesem! On is érzi a pecsenye szagát?” Heine e véres cynismusa annyira meghatotta Kleibert, hogy ez haláláig sem felejtette el e benyomást.

— A szikszói zsidók. A szikszói tanító — szabadelvű ember léteére szeret keresztényekkel társalogni, sőt nem átalta a hírhedt Hillel rabbi tetteit lapok útján nyilvánosságra hozni. E miatt a szikszói zsidók boszút esküdtek. Egy nap gyűlést tartottak a templomban s meghívták a tanítót is. A mint a tanító a templom ajtaját átlépte, az ajtó rázárattott és az iskolaszék a tanítóra rohant, megtámadták, fojtogatták és ütlegették. Tíz támadó ellen nem bírva védekezni, segélyért kiáltott, de száját befogták — és akkor történt, hogy a tanító fuldoklás közben az ablak üvegeit bezúzta s azon kimenekült, mely alkalommal üterét életveszélyesen átmetszette. A szerencsétlen a közeli gyógyszerházba futott, hol az elősiető orvosoknak csak nagy bajjal sikerült a pacakzó vért elállítani. Most ágyban fekszik s Hunyadi László gróf nemesszivűségének köszönheti, hogy biztosítva van az éhenhalás ellen.

Az általam alapítandó „Székely nemzeti muzeum” számára f. év július havában beérkezett adományok kimutatása.

I. Könyvek, nyomtatványok és kéziratok.

Özv. Zathurecky Ferencné urasszonytól (Pápolc) 2 kötet könyv, 1 kínai játékkönyv, lécfalvi Gyárfás Zsigmond urtól (Déva) 2 köt. könyv, Hirsch Adolf könyvtárából (Déva) 1 szomorujelentés a XVIII. századból, Csontó Lajos igazgató urtól (K.-Kun-Halasz) 1 füz. isk. értesítő, dr. Roth Sámuel tanár urtól (Budapest) 6 füzet nyomtatvány (önműve), Ocsóvszky Kázmér igazgató urtól (Pápa) 3 füz. iskolai értesítő; Kupetz Lyeurg igazg. urtól (Lőcse) 10 füzet iskolai értesítő; Ha-

nusz István tanár urtól (Kecskemét) 1 füz. önművet, Alsó Sándorné Pünkösti Mária ó nagyságától (Torja) 1 Apor Anna imakönyvet, Matér Károly törvénybíró urtól (Kézdi-Vásárhely) 1 Cserey M. historáját (kéziratban), Sylvester Dávidné urasszonytól (Komolló) 1 kötet könyv, Varga Mihályné urasszonytól (Kovácsna) 11 kötet könyv, 12 évi kül. hirlap, főt. Szijjártó Izidor igazg. urtól (K.-Vásárhely) 1 köt. könyv.

II. Régiség pénz és érem.

Tamási Ákos urtól (Osdola) 3 drb ezüst, 2 drb rézpénz, Varga Mihály urasszonytól (Kovácsna) 1 diszes fapipa, 1 drb rézpénz, 1 nagy, virág-ból és rovarból összeállított kép; Székely Gynla urtól (Oltszem) 2 drb vas tárgy.

III. Természeti tárgyak:

Kanusz István tanár urtól (Kecskemét) 2 drb ásvány, 3 drb kecske-köröm (kövesülés), Szijjártó Izidor igazgató urtól (K.-Vásárhely) 3 drb ásvány.

IV. Különféle tárgyak:

Barabás Antal tanító urtól (Zágon) János József által készített osztóvátát (műfaragó)

Fogadják a lelkes adakozók, kik tettök által egy nemzet kincsét gyarapították, előlegesen köszönetemet, az utókor hálás elismerését.

Imecsfalva (Háromszéken) 1879. aug. 13.

Özv. Cserey Jánosné.

Érték- és váltó-dróflyam a bécsi cs. kir. nyilvadás törzsdén augusztus 19

Magyar aranyjáradék	91.55
„ kincstári utalványok I. kibocsátás	—
„ „ „ II.	—
„ keleti „ „ II. kibocsátási államkötv.	83.50
„ „ „ 1876. évi államkötvény	74.—
„ vasuti kölcsönkötvény	112.—
„ földtehermentesítési kötvény	86.75
Temesvári	85.—
Erdélyi	85.25
Horvát-szlavon	87.50
Szőlődezmaváltsági	90.—
Osztárk. egys. államadósság papirban	66.60
„ „ „ ezüstben	68.35

Maranyjáradék	78.75
1860. államsorsjegy	125.—
Osztárk. nemzeti bankrészvény	820.—
„ hitelintézeti	207.—
Magyar hitelbank	255.—
Ezüst	—
Cs. kir. arany	5.52
Napoleon'd'or	9.28
Német birodalmi márka	57.10
London	116.60

Felelős szerkesztő: Málík József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

PIACZI ARAK.

		Sepsi-Sz. györgy		Brassó,	
		ang. 18.		aug. 15	
		trt.	kr.	trt.	kr.
H e t e t o l i t e t	Baza (tisza)	8	—	6	80
	„ közepes	7	50	6	60
	„ gyöngébb	6	50	4	—
	Buza (vegyes)	—	—	3	10
	Rozs	4	40	3	90
	„ közepes	4	—	3	60
	Árpa	3	10	3	50
	„ közepes	3	—	2	30
	Z a b	2	40	2	50
	„ közepes	2	40	4	40
K i l o g r.	Törökbuza	4	40	4	20
	Kása	7	—	4	—
	Borsó	—	—	7	50
	Lencse	8	—	4	30
	Fuszulyka	4	—	8	20
	Lenmag	—	—	2	20
	Burgonya	2	55	—	20
	Marhahus	—	42	—	44
	Disznóhus	—	44	—	44
	Juhus	—	—	—	30
Faggyu friss		30	30	32	—

POLLÁK MÓR

könyvkereskedésében Sepsi-Szentgyörgyön
a közelgő tanévre kaphatók mindenféle
tankönyvek, vezérkönyvek
a tanitók számára
rajz- és íróeszközök nagy választékban.

Kaphatók egyszersmind csinos kiállítású és olcsó

diszművek, könyvtáskák

stb. gyermekek számára. Egy jókarban levő ZONGORA
kedvező feltételek mellett eladó léven, a fentebbi könyvke-
reskedésben a t. venni szándékozók ezirant értekezhetnek.